

Dosarul nr. 3ra-1223/2018

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Z. Talpalaru)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (I. Secieru, A. Danilov, I. Cimpoi)

ÎNCHEIERE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Iulia Sîrcu
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentin Golubciuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea răspunsului, obligarea achitării pensiei pentru vechimea în muncă și recalcularea pensiei conform majorărilor salariale,

împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 19 iulie 2017 Valentin Golubciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea răspunsului, obligarea achitării pensiei pentru vechimea în muncă și recalcularea pensiei conform majorărilor salariale.

În motivarea acțiunii a indicat că a activat în cadrul procuraturii în perioada anilor 1980-2007, în diferite funcții de procuror, având o vechime în muncă de 27 ani și 3 luni.

La 01 martie 2004, odată cu atingerea vârstei de 50 ani, în baza Legii cu privire la procuratură nr. 118 din 14 martie 2003, în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul lunar conform funcției deținute de procuror în Direcția conducere a urmăririi penale a Procuraturii Generale, pe care o încasa regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu. Însă, începând cu 01 iulie 2011, Casa Națională de Asigurări Sociale, în baza Legii nr.56 din 09 iunie 2011 „Privind modificarea și completarea unor acte legislative”, a lipsit reclamantul de dreptul dobândit în mod legal de recalculare a pensiei, fiindu-i aplicat mecanismul general de indexare a pensiei la întâi aprilie a fiecărui an.

Astfel că, la 02 iunie 2017 s-a adresat cu cerere prealabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recalcularea pensiei, având în vedere majorarea salariului procurorului, în temeiul Legii nr. 37 din 07 martie 2013 „Privind modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar”; Legii nr. 3 din 25 ianuarie 2016 „Cu privire la Procuratură”; art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2017 „Privind modificarea și completarea unor acte legislative”.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 29 iunie 2017, i-a fost refuzat în admiterea cerințelor, fiind motivat prin faptul că, începând cu 01 iulie 2011, ca urmare a modificării art.73 din Legea cu privire la procuratură, prin Legea nr 56 din 09 iunie 2011 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative procurorii, cu excepția procurorilor militari, au dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 și conform art. 13 din această lege, pensiile se indexează anual la 1 aprilie, astfel, temei legal de a recalcula pensia, ca procuror din salariul majorat al procurorilor în exercițiu, nu este.

Consideră reclamantul neîntemeiat și ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale de recalculare a pensiei, deoarece cuantumul pensiei i-a fost calculat și ulterior recalculat în mărime de 80% din salariul mediu lunar conform funcției deținute, cu recalcularea acesteia la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție (01 ianuarie 2006 și 01 ianuarie 2008), în baza Legii nr.355 din 23 decembrie 2005 cu privire la salarizare în sectorul bugetar.

A mai relatat că ilegalitatea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale se atestă și prin faptul că ultima, la examinarea cerințelor prealabile, nu a determinat corect raportul juridic în cauză, a interpretat eronat prevederile legale, circumstanțe care, în esență, au și generat aplicarea incorectă a prevederilor legii ce reglementează raporturile juridice legate de stabilirea și recalcularea pensiei reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorilor în exercițiu, ținându-se cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție. Prin urmare, fiind încălcat grav dreptul de proprietate (pensie) a reclamantului, dobândit anterior licit, prin aplicarea obligatorie pentru procurori a principiului recalculării pensiei la majorarea ordinară a salariului lunar al procurorului în funcție.

Totodată, a afirmat că conform prevederilor Legii nr.118 din 14 martie 2003 „Cu privire la Procuratură” precum și a Legii nr.294 din 25 decembrie 2008, reclamantul ca procuror în demisie a obținut dreptul la toate înlesnirile, garanțiile, recompensele și suplimentele.

A susținut că relevantă cauzei este și hotărârea Curții Constituționale a RM nr.4 din 27 ianuarie 2000 „Privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici” prin care s-a decis că, stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică. Totodată, indicând și pentru viitor organelor cu drept de inițiativă legislativă că, la adoptarea unor legi noi altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, procurorului. La fel, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilite printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate, nu poate fi suspendată prin act normativ adoptat ulterior.

La fel, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 „Pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. 1, pct. 22 și art. II - V din Legea nr. 358 din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative” a stipulat că, normele privind protecția de stat, asigurarea materială și socială, inclusiv asigurarea cu pensie, consfințite în legile anterioare, nu pot fi anulate sau modificate. Sub acest aspect, potrivit art. 140 din Constituție și conform prevederilor Legii cu privire la Curtea Constituțională, hotărârile organului de jurisdicție constituțională sunt acte oficiale și executorii pentru toate autoritățile publice, persoane fizice și juridice, inclusiv și pentru Casa Națională de Asigurări Sociale.

Din această perspectivă, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 „privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați”, a declarat neconstituționale art. II și pct. 7, 9 ale art. III din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 „pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, în partea ce se referă la art. 461 din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 „privind pensiile de asigurări sociale de stat”. Art. II din Legea nr. 56 din 09 iunie 2011 se referă la codificarea art. 26, 31, 32, 321 , 322 , 323 , 33 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 „Cu privire la statutul judecătorului”.

A invocat reclamantul că modificările la normele enumerate supra au fost declarate neconstituționale integral, respectiv, aceste legi nu se mai aplică nici pentru procurorii pensionați până la 09 iunie 2011.

De asemenea, a opinat că în ceea ce privește situația procurorilor pensionați până la 01 ianuarie 2005, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 „privind controlul constituționalității unor legi de modificare a condițiilor de asigurare cu pensii și alte plăți sociale pentru unele categorii de salariați”, în paragraful 80, își menține ferm concluziile sale expuse în Hotărârea nr.9 din 30 martie 2004, care anula și pensiile aflate în plată ale unor categorii speciale de angajați. Aici, însă Curtea Constituțională subliniază că Legea nr. 358 din 31 iulie 2003 și la acel moment aducea atingere unor drepturi de proprietate dobândite - pensiilor aflate în plată.

În consecință, consideră reclamantul că, dreptul său la pensie cu aplicarea principiului recalculării ei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională și nu-l exclude din utilitatea juridică.

Reclamantul a specificat că Curtea a subliniat că dreptul la pensie (tratat ca un drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană) nu poate fi privit doar ca un drept subiectiv civil, ci, în primul rând acesta face parte din domeniul raporturilor de protecție socială, și prin natura lor social-juridică primară, pensiile sunt sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor.

Prin urmare, cu referire la interesul public în discuție, punând în balanță interesul statului de a stabili anumite termene de apariție, exercitare sau apărare a drepturilor civile în scopul asigurării certitudinii juridice, pe de o parte, și dreptul cetățenilor de a primi integral pe parcursul întregii vieți pensia stabilită în condițiile legii, aceasta fiind, de regulă, sursa lor primară de existență, pe de altă parte, Curtea a constatat că acesta din urmă prevalează. Concomitent, Curtea a reținut că prevederile contestate nu vin în protejarea unui interes public general în sensul art.54 alin. (2) din

Constituție, sunt disproporționate și aduc atingere atât dreptului de proprietate, cât și dreptului la asistență și protecție socială.

A solicitat reclamantul contestarea răspunsului nr. G-986/17 din 29 iunie 2017; obligarea recalculării și achitării pensiei pentru vechimea în muncă, conform prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013 „pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2003 „cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar”, potrivit căroră, salariul procurorului, cu vechimea în muncă de la 15 la 20 de ani, a fost majorat cu 35%, începând cu 01 aprilie 2013 până la 31 iulie 2016; obligarea de a-i restitui și achita pensia pentru vechimea în muncă, în temeiul Legii nr.152 din 01 iulie 2016, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală în exercițiu, cu o vechime în muncă de peste 16 ani cu recalcularea acesteia, începând din data de 01 august 2016, în mărime de 80% din suma de 20 749,05 lei, ce constituie suma de 16 599,24 de lei; obligarea de a efectua recalcularea pensiei începând cu data de 01 aprilie 2017, având în vedere majorarea salariului de la 01 aprilie 2017, ținându-se cont de modificările posterioare ale legislației în cazul majorării generale a salariului procurorului în funcție.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea; a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale la recalcularea și achitarea pensiei pentru vechimea în muncă, conform prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013 „Pentru modificarea și completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2003 „Cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, potrivit căroră, salariul procurorului, cu vechimea în muncă de la 15 la 20 de ani, a fost majorat cu 35%, începând cu 01 aprilie 2013 până la 31 iulie 2016; a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să restituie și să-i achite lui Valentin Golubciuc pensia pentru vechimea în muncă, în temeiul Legii nr.152 din 01 iulie 2016, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului din Procuratura Generală în exercițiu, cu o vechime în muncă de peste 16 ani, cu recalcularea acesteia, începând din data de 01 august 2016, în mărime de 80% din suma de 20 749,05 lei ce constituie – 16 599,24 de lei; a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea pensiei începând cu data de 01 aprilie 2017, având în vedere majorarea salariului de la 01 aprilie 2017, ținându-se cont de modificările posterioare ale legislației în cazul majorării generale a salariului procurorului în funcție.

La 24 ianuarie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 26 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 16 iulie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 22 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat dezacordul cu hotărârile judecătorești, menționând că instanța de apel a asimilat funcția de procuror cu cea de judecător, doar că, drepturile și obligațiile procurorilor, inclusiv protecția socială din partea statului a acestora a fost legiferată separat de către cea a magistraților. Astfel, dreptul procurorilor la recalcularea pensiei a fost inițial reglementat de art.34 alin. (6) al

Legii nr.118 din 14 martie 2003, ulterior de către art. 73 alin. (8) al Legii nr.294 din 25 decembrie 2008, or, de cadrul legal enunțat, în vederea recalculării pensiei s-a bucurat și intimatul. Însă, prin legea nr. 56 din 09 iunie 2011, legislatorul a dispus înlocuirea dreptului la recalcularea pensiei de procuror cu dreptul la indexarea anuală a acestei prestații sociale.

Consideră astfel, neîntemeiate alegațiile intimatului precum că îi sunt încălcate drepturile sociale cu conținut patrimonial (dreptul de proprietate), pentru că noile prevederi legale nu au lipsit pe Valentin Golubciuc de dreptul la pensie și nici nu i-au redus cuantumul pensiei, ci doar s-a instituit o nouă modalitate de ajustare a acesteia.

A mai specificat recurenta că dreptul la recalcularea pensiei nu poate fi asimilat dreptului la pensie și declarat ca fiind inalienabil și imprescriptibil, asemănător dreptului de proprietate în sensul art.1 Protocol 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului. Or, dreptul de a stabili cuantumul pensiei și formula de calcul a acesteia este prerogativa statului, în dependență de evoluția statului, societății, situația economică, necesitățile populației, statul neavând dreptul de a lipsi de pensie cetățenii săi, statul neavând dreptul de a micșora cuantumul pensiei pentru a înrăutăți starea materială a cetățeanului pensionar, dar, totodată statul are dreptul de a stabili reguli (Legile) în dependență de modificările în societate și necesitățile populației pentru situațiile în curs de realizare, iar achitarea pensiei face parte din această situație în curs de realizare. Respectiv, pensionarii urmează să se supună legilor în vigoare la momentul achitării pensiei, care prevede în prezent, conform art.13 din Legea nr.156-XIV, indexarea anuală la 01 aprilie.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 22 mai 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la dosar lipsesc.

Astfel, recursul declarat la 16 iulie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate

la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului..

Completul Colegiului menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de recurs nu a invocat nici unul din temeiurile de declarare prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) Codul de procedură civilă.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul judiciar indică că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, fără a se examina temeinicia lor.

În acest sens, completul reiterează prin prisma jurisprudenței CtEDO că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.” (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor argumentele recursului au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordine de apel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Iulia Sîrcu

judecătorii

Victor Burduh

Galina Stratulat